

ΔΗΜΟΚΡΙΤΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΡΑΚΗΣ
ΣΧΟΛΗ ΚΛΑΣΙΚΩΝ ΚΑΙ ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑΣ
σε συνεργασία με το
ΕΘΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΕΡΕΥΝΑΣ ΦΥΣΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ
«ΔΗΜΟΚΡΙΤΟΣ»
ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ ΚΑΙ ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ

ΔΙΔΡΥΜΑΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ:
ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΣΗ ΣΤΙΣ Τ.Π.Ε. ΚΑΙ ΕΙΔΙΚΗ ΑΓΩΓΗ – ΨΥΧΟΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗ ΤΗΣ ΕΝΤΑΞΗΣ

ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΗ ΔΙΑΤΡΙΒΗ

Τίτλος εργασίας
«Εκπαίδευση των μαθητών με αναπηρία ακοής»

Βαρβάρα Σταυρούλα Καραβασίλη 696

Μεταπτυχιακή διατριβή που υποβάλλεται στην τριμελή επιτροπή για την απόκτηση του μεταπτυχιακού τίτλου του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών Εξειδίκευσης του Τ.Ε.Φ. – Δ.Π.Θ. σε συνεργασία με το Ε.Κ.Ε.Φ.Ε. Δημόκριτος – Ινστιτούτο Πληροφορικής και Τηλεπικοινωνιών με τίτλο: «Εξειδίκευση στις Τ.Π.Ε. και Ειδική Αγωγή – Ψυχοπαιδαγωγική της Ένταξης»

Εγκεκριμένο από την τριμελή επιτροπή:

Επιβλέπουσα Καθηγήτρια:

Ζωή Καραμπατζάκη, ΣΥΝΕΡΓΑΖΟΜΕΝΗ ΕΡΕΥΝΗΤΡΙΑ,
Ι.Π.Τ. - Ε.Κ.Ε.Φ.Ε. "ΔΗΜΟΚΡΙΤΟΣ"

2^ο Μέλος:

Αθανάσιος Δρίγκας, ΕΡΕΥΝΗΤΗΣ Α' ΒΑΘΜΙΔΑΣ, Ι.Π.Τ. -
Ε.Κ.Ε.Φ.Ε. "ΔΗΜΟΚΡΙΤΟΣ"

3^ο Μέλος

Παναγιώτης Μαντάς, ΣΥΝΕΡΓΑΖΟΜΕΝΟΣ ΕΡΕΥΝΗΤΗΣ,
Ι.Π.Τ. - Ε.Κ.Ε.Φ.Ε. "ΔΗΜΟΚΡΙΤΟΣ"

Αθήνα, 2025

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η παρούσα πτυχιακή εργασία έχει ως στόχο να μελετήσει τις μορφές των αναπηριών ακοής, τις δυσκολίες που αντιμετωπίζουν κωφοί και βαρήκοοι στο σχολικό περιβάλλον και την εκπαιδευτική διαδικασία, καθώς και τους τρόπους που χρησιμοποιούνται στην Ελλάδα για την ένταξη των ατόμων αυτών σε τυπικά σχολεία. Τα τελευταία χρόνια η εξέλιξη της τεχνολογίας έχει συμβάλει ιδιαίτερα στη βελτίωση της μάθησης για τους μαθητές με προβλήματα ακοής, καθώς η χρήση εκπαιδευτικών στρατηγικών υποστήριξης από τους εκπαιδευτικούς σε συνδυασμό με τη χρήση μίας ποικιλίας τεχνολογικών επιτευγμάτων, καταφέρνουν να δημιουργήσουν ένα ευχάριστο κλίμα για τους μαθητές, το οποίο θα τους δώσει τα απαραίτητα εφόδια για να επιτύχουν εκπαιδευτικά και επαγγελματικά. Η παρούσα βιβλιογραφική εργασία αποσκοπεί να δώσει στον αναγνώστη τις απαραίτητες πληροφορίες σχετικά με τα προβλήματα ακοής, τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν τα παιδιά, καθώς να αναλύσει τις δυνατότητες βελτίωσης της εκπαιδευτικής διαδικασίας. Η παρούσα έρευνα βασίστηκε σε ηλεκτρονική βιβλιογραφική ανασκόπηση σε ελληνική και αγγλική γλώσσα. Ο αριθμός των άρθρων που μελετήθηκαν μας δίνουν τις θεωρητικές γνώσεις σχετικά με την ένταξη παιδιών με αναπηρία ακοής σε τυπικά και ειδικά σχολεία, καθώς και ένα εύρος γνώσεων σχετικά με την ένταξη των ΤΠΕ στην εκπαίδευση. Η έλλειψη διαθέσιμων πηγών για κάποια ζητήματα δεν μας επιτρέπει να γενικεύσουμε τα αποτελέσματα που καταγράψαμε. Η δυσκολία προσβασιμότητας σε ορισμένα επιστημονικά άρθρα και συγγράμματα δημιούργησε φραγμούς στην μελέτη ορισμένων ενοτήτων. Επιπλέον ο μικρός αριθμός άρθρων σε συνδυασμό με το χρονικό όριο εκπόνησης της εργασίας φαίνεται να έχουν επιζήμια επίδραση στο συνολικό αποτέλεσμα της παρούσας εργασίας. Τα γεγονότα αυτά δημιουργούν την ανάγκη για περαιτέρω έρευνα στο συγκεκριμένο πεδίο.

Λέξεις Κλειδιά: Κώφωση, βαρήκοοι, σχολικό περιβάλλον, τεχνολογικά επιτεύγματα, παράλληλη στήριξη, νοηματική γλώσσα, διερμηνεία.

ABSTRACT

This study aims to the forms of hearing disabilities, the difficulties faced by deaf and hard of hearing people in the school environment and the educational process, as well as the ways used in Greece for the integration of these people in formal schools. In recent years, the development of technology has been particularly instrumental in improving learning for hearing impaired students, as the use of educational support strategies by teachers, combined with the use of a variety of technological advances, manage to create a pleasant climate for students, which will provide them with the necessary skills to succeed educationally and professionally. This literature review aims to provide the reader with the necessary information about hearing problems, the problems faced by children, as well as to analyze the possibilities of improving the educational process. This research was based on an electronic literature review in both Greek and English. The number of articles studied provided us with theoretical knowledge regarding the inclusion of children with hearing disabilities in mainstream and special education schools, as well as a range of insights into the integration of ICT in education. The lack of available sources on certain

BIBΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Adebisi, R. O., Liman, N. A., & Longpoe, P. K. (2015). Using Assistive Technology in Teaching Children with Learning Disabilities in the 21st Century. *Journal of Education and Practice*, 6(24), 14–20.
- Ahmad, F. K. (2015). Use of Assistive Technology in Inclusive Education: Making Room for Diverse Learning Needs. *Transcience*, 6(2), 62–77.
- Al-Ansi, A. M., Jaboob, M., Garad, A., & Al-Ansi, A. (2023). Analyzing augmented reality (AR) and virtual reality (VR) recent development in education. *Social Sciences & Humanities Open*, 8(1), 100532. <https://doi.org/10.1016/j.ssaho.2023.100532>
- Almazova, O. V., Zak, G. G., & Kozik, T. V. (2020). The Use of Digital Technologies in the Activities of Teachers in the Vocational Guidance of Students with Mental Retardation. In *International Scientific Conference "Digitalization of Education: History, Trends and Prospects" (DETP 2020)* (pp. 292–298). Atlantis Press. <https://doi.org/10.2991/assehr.k.200509.053>
- Al-ibrahim, A. (2019). Deaf and hard of hearing students' perceptions of the flipped classroom strategy in an undergraduate education course. *European Journal of Educational Research*, 8(1), 325–336. <https://doi.org/10.12973/eu-jer.8.1.325>
- Abdallah, E. E., & Fayyoumi, E. (2016). Assistive technology for deaf people based on android platform. *Procedia Computer Science*, 94, 295–301. <https://doi.org/10.1016/j.procs.2016.08.044>
- Bitner-Glindzicz, M., Lindley, K. J., Rutland, P., Blaydon, D., Smith, V. V., Milla, P. J., ... & Glaser, B. (2000). A recessive contiguous gene deletion causing infantile hyperinsulinism, enteropathy and deafness identifies the Usher type 1C gene. *Nature genetics*, 26(1), 56-60.
- Cawthon, S. W. (2001). Teaching strategies in inclusive classrooms with deaf students. *Journal of Deaf Studies and Deaf Education*, 6(3), 212–225. <https://doi.org/10.1093/deafed/6.3.212>
- Cook, B. G., & Schirmer, B. R. (2003). What is special about special education? Overview and analysis. *The Journal of Special Education*, 37(3), 200-205. <https://doi.org/10.1177/00224669030370031001>
- Crowe, S. J. (1938). Diagnosis and differential diagnosis of deafness. *Archives of Otolaryngology*, 28(5), 663–675. <https://doi.org/10.1001/archotol.1938.00650040675001>
- Dix, M. R., & Hallpike, C. S. (1952). Further observations upon the diagnosis of deafness in young children. *British Medical Journal*, 1(4752), 235. [https://doi.org/10.1016/0021-9924\(84\)90021-2](https://doi.org/10.1016/0021-9924(84)90021-2)
- Dix, M. R., Hallpike, C. S., & Hood, J. D. (1949). "Nerve" deafness: Its clinical criteria, old and new. <https://doi.org/10.1177/003591574904200718>
- Galitskaya, V., & Drigas, A. (2020). Special education: Teaching geometry with ICTs. *International Journal of Emerging Technologies in Learning (IJET)*, 15(6), 173-182.

- Goldin-Meadow, S., & Mayberry, R. I. (2001). How do profoundly deaf children learn to read?. *Learning Disabilities Research & Practice*, 16(4), 222–229. <https://doi.org/10.1111/0938-8982.00022>
- Hall, M. L., Hall, W. C., & Caselli, N. K. (2019). Deaf children need language, not (just) speech. *First Language*, 39(4), 367–395. <https://doi.org/10.1177/0142723719834102>
- Hermans, D., Knoors, H., Ormel, E., & Verhoeven, L. (2008). The relationship between the reading and signing skills of deaf children in bilingual education programs. *Journal of Deaf Studies and Deaf Education*, 13(4), 518–530. <https://doi.org/10.1093/deafed/enn009>
- Hindhede, A. L. (2012). Negotiating hearing disability and hearing disabled identities. *Health*, 16(2), 169–185. <https://doi.org/10.1177/1363459311403946>
- Ioannou, A., & Constantinou, V. (2018). Augmented reality supporting deaf students in mainstream schools: Two case studies of practical utility of the technology. In *Interactive Mobile Communication Technologies and Learning: Proceedings of the 11th IMCL Conference* (pp. 387–396). Springer International Publishing.
- Johnston, C. M. (1953). A field study of occupational deafness. *British Journal of Industrial Medicine*, 10(1), 41.
- Joseph, A. (2023). The linguistic metaphors of deafness in Egyptian literary, biographical and medical texts. *Pražské egyptologické studie*, (31), 73-94.
- Kramarenko, T., Bondar, K., & Shestopalova, O. (2023). The ICT Usage in Teaching Maths to Children with Hearing Impairment.
- Kim, S. J., Kwon, M. S., & Han, W. (2015). Development of a school adaptation program for elementary school students with hearing impairment. *Journal of Audiology & Otology*, 19(1), 26. <https://doi.org/10.7874/jao.2015.19.1.26>
- Luckner, J. L., Sebald, A. M., Cooney, J., Young, J., & Muir, S. G. (2005). An examination of the evidence-based literacy research in deaf education. *American Annals of the Deaf*, 150(5), 443–456.
- Mauldin, L., & Fannon, T. (2016). The sociology of deafness: A literature review of the disciplinary history. *Sociology looking at disability: What did we know and when did we know it*, 193-225. <http://dx.doi.org/10.1108/S1479-354720160000009010>
- Marschark, M., Spencer, P. E., Adams, J., & Sapere, P. (2011). Teaching to the strengths and needs of deaf and hard-of-hearing children. *European Journal of Special Needs Education*, 26(1), 17–23. <https://doi.org/10.1080/08856257.2011.543542>
- Marschark, M., & Marschark, M. (2010). Enhancing education for deaf children: Research into practice and back again. *Deafness & Education International*, 12(4), 217–235.
- Rose, M. L. (2006). Deaf and dumb in ancient Greece. In *The Disability Studies Reader* (pp. 17–31).

Shezi, M., & Ade-Ibijola, A. (2020). Deaf chat: A speech-to-text communication aid for hearing deficiency. *Advances in Science, Technology and Engineering Systems Journal*, 5(5), 826-833.

Twinaime, J. D. (2019). Deafness Today. *JADARA*, 6(2), 14.

Ferreri, G. (1906). The deaf in antiquity. *American Annals of the Deaf*, 460-473.

<https://www.jstor.org/stable/44463121>

FERRERI, G. (1907). The Deaf in Latin Literature. *American Annals of the Deaf*, 272-284.

<https://www.jstor.org/stable/44463880>

Καλλινικάκης, Ι. (2016). Άτομα με αναπηρία στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση, αντιλήψεις, βιώματα, και εμπειρίες των φοιτητριών και φοιτητών με αναπηρία.

<http://dx.doi.org/10.26257/heal.duth.12588>